
Bu Sayımızda; YORUM

ÜLKEMİZ SAĞLIK HİZMETLERİ NEREYE GİDİYOR?

En doğal hakkımız olan sağlıklı yaşamak, sağlık düzeyimizin yükseltilmesi, hastalık olaylarında en erken, en iyi teşhis-tedavi olanaklarına sahip olmamız, hastalık sonrası çevreye ve işe tekrar uyum sağlama çalışmalarından faydalanmamız ve tüm bu çalışmaların örgütlenmesi hangi düzeydedir?.

Ülkemiz sağlığının en büyük sorumluluğunu yükümlenmiş Sağlık ve Sosyal ve Yardım Bakanlığı'na bu konuda verilen olanaklar nelerdir. SSBYB bu alanda olumlu adımlar atabiliyor mu? AP Hükümetinin SSBYB ne gibi uygulamaların peşinde. Bu uygulamalar ülke sağlık hizmetlerine nasıl yansıyor?...

Dergimizin «Yorum» yazısını bu konulara ayırmayı uygun gördük.

Sağlık Bakanlığı Bütçesi:

Türk Tabipleri Birliği ülke sağlık hizmetlerinin finansmanı için yaptığı çalışmalarla genel bütçenin % 15 inin sağlığa ayrılması gerekliliğini sürekli öne sürmektedir. Bu saptaması bugün yetkililerce de kabul edilmektedir.

Örneğin; 1980 Mali Bütçesi Sağlık Bakanlığı ile ilgili bölümünün «Temenni ve Mütalaalar» kısmında yer alan raporda aynen şöyle denmektedir.

«Bakanlık bütçesinin kifayet derecesi bugünkü hizmet standardı içinde düşünüldüğünde yeterli olduğu söylenebilir. **Ancak halka yeterli ve kaliteli hizmet verebilmek için bu bütçesinin genel bütçedeki oranının % 15 e kadar yükseltilmesi gerekecektir.**»

Raporda bu bilimsel saptama yer aldığı halde ilerleyen satırlarda sağlığa ayrılan payın yükseltilmesinin imkanı olmadığı da işaret edilmektedir.

Devlet'in en önemli görevlerinin başında gelmektedir sağlık hizmetleri. Doğru bu iken giderek artacağı yerde azalmaktadır.

Tablo 1. SSBYB Bütçesinin TBMM den çıkan Genel Bütçeye Göre Çeşitli Yıllarda Oranı Bu da gösteriyor ki Genel Bütçeden bugün ayrılan en az 3 misli daha fazla Sağlığa pay ayrılması halkımıza yeterli ve kaliteli sağlık hizmeti verebilmek için zorunlu görülmektedir.

YIL	GENEL BÜTÇEYE ORANI
1963	% 4.8
1966	% 5
1972	% 4.67
1974	% 4.05
1976	% 3.53
1978	% 2.87
1979	% 4.5
1980	% 4.4

Sağlığa ayrılan pay bu denli azken Bakanlık harcamaları ne durumdadır? İllere göre oranlı ve yeterli olarak mı dağıtım yapılmaktadır. Şu tablo ile gözden geçirelim;

Tablo 2: SSYB'na 1980 Mali Bütçesi ile tahsis edilen yapım, tesis ve büyük onarım giderleri harcama kaleminden 131.250.000 TL nin Kullanımı

Ödenek Gönderilen İller	Ödenek Tutarı
Kastamonu	68.448.000 TL
İstanbul	18.000.000 TL
Ankara	8.500.000 TL
Gaziantep	2.900.000 TL
Elazığ	2.000.000 TL
İzmir	Ödenek Verilmemiştir
Kars	» »
Antalya	» »
Erzincan	» »

Tablodan da anlaşılacağı üzere ödenek gönderilen 4 büyük ilin toplamının iki katından fazlası Kastamonu iline gönderilmiştir.

Sebebi acaba SSYB Münif İslamoğlu'nun Kastamonu Milletvekili olmasında mıdır?

Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesinin Son durumu:

Tüm ülkede 1978 de tamamlanması hedeflenen sağlık hizmetlerinin sosyalleştirilmesi, daha sonra 1981 e kadar uzatılmıştır. Çok az bir zaman kalmasına rağmen sosyalleşmenin bugünkü durumu ile 1981 de de tamamlanmayacağı açıktır.

Halen sağlık hizmetlerinin sosyalleştirildiği il sayısı 44 dür. Bu 44 il ülke yüzölçümünün % 66 sını kapsamaktadır. Ülke nüfusunun ise % 54.5 unu teşkil etmektedir.

Özli bir deyişle halen ülkemizin ancak yarısında sağlık hizmetleri sosyalleştirilmiştir.

Sosyalize bölgelerde sağlık insangücü sorunu da halledilememiştir.

Tablo 3: Halen Mevcut 1750 Sağlık Ocağında Sağlık Personeli Durumu:

Sağlık Personeli	Görevli Sayısı	Doluluk Oranı
Hekim	930	% 53
Hemşire	1375	% 78
Sağlık Memuru	1692	% 96
Sağlık Evi Ebesi	7526	% 86

Sağlık Hizmetlerinin ülke gerçeklerine göre iyi bir örgütlenme modeli olduğunu savunduğumuz sosyalleştirme ihmal edilmiştir, gereken hassasiyet ve önem gösterilmemiştir.

Tam Süre Yasası Uygulamaları:

Kamu hizmetinin, dolayısıyla kamu sağlık hizmetinin temel çalışma ilkesi olan tam süre çalışma Bakanlık uygulamalarıyla içinden çıkılmaz bir duruma getirilmek istenmektedir.

Göreve geldiğinden bugüne kadar sürekli Tam Süre Yasasının değiştirileceğinden bahseden Sağlık Bakanı, Yasa yürürlükte iken bile Yasa'ya aykırı konuşmalar yapmış, kamuda görev alan hekimlere muayenehane açmalarını söylemiştir.

Tam süre yarası Bakanlıkça «bela yarası» olarak nitelenmiş, sağlık hizmetlerinin bugünkü durumu tam süre yarasına bağlanmıştır.

Tam süre ile hastanelerin boşaldığı iddia edilmiştir. Yasanın başlangıç dönemindeki sancıları abartılmış, Yasa destekleneceği yerde sürekli zedelenmiştir.

Tam Süre Yasası ile Hastaneler boşaldı iddiasını şu tablo ile cevaplıyalım:

Tablo 4:

Hekim	Yasa Uygulanmadan Önce Durum (1977)	Yasa Uygulandıktan Sonra Durum (Mart 1980)
Uzman Hekim	2723	2452
Pratisyen Hekim	1690	2518
Asistan Hekim	851	845
TOPLAM	5264	5815

Tam süre ile toplam hekim sayısında 551 hekim artışı olmuştur. Bu görmemezlikten gelinerek uzman hekim sayısında 271 düşüş abar-

tılmıştır. Uzman hekimlerin ayrılma nedenleri üzerinde durulmamış, gerekli önlemler alınmamıştır.

Tam süre yasasının getirdiği ekonomik olanaklar geliştirileceği yerde sürekli geriletilmiştir. En yüksek devlet memuru maaşı kapsamı uygulanmamıştır. Uygulanmaması içinde çıkartılan yeni yasalara ek maddeler konmuştur. 2183 sayılı yasa gibi.

Sağlık personelinin senelerdir aldığı yan ödemeler kesilmiştir. Hem de altına SSYB da imza atarak.

İki yıldır uygulanan tam süre tazminatlarıyla maaşların ayrı vergilendirilmesi şu anda birleştirilerek vergilendirilmekle karşı karşıyadır.

Türk Tabipleri Birliği bu uygulamalar karşısında sürekli savaşımla vermektedir. Ekonomik ve özgürlük haklarına uygulanan kısıtlamalara karşı tüm sağlık personeli demokratik ve yasal her türlü girişimlerde bulunmaktadır.

Kamu Sağlık Hizmetinde Sürgünler:

Sağlık Bakanlığında yapılan tayinler büyük boyutlara ulaşmıştır. Telgraf emirleriyle, kitlesel olarak, eşleri birbirinden ayırarak, sağlık personelinin gidemeyeceği yerler seçilerek, yurdun bir ucundan öteki ucuna tayinler yapılmıştır.

Nisan 1980 tarihi itibarıyla tayini yapılan sağlık personeli sayısı **18.000 i** buluyordu. Yapılan tayinler dolayısıyla Bakanlığın yolluk tahsisatı kalmamıştır. Tayinlere ödenen yolluklar astronomik rakamları bulmaktadır.

Yapılan tahminlere göre tayinler dolayısıyla ödenen harcirahlar yarım milyarı bulmaktadır. Tayinlerin pekçoğu da Danıştay kararları ile iptal edilmektedir. Bunu göz önüne almasak bile tayin edilen sağlık personelinin 15 günlük yasal mehil müddeti kullandığı için sağlık alanında büyük ölçüde hizmet kaybı yaratılmıştır.

Sağlık personeli tayinler karşısında Danıştay'a başvurduğu gibi bir bölümü de istifa edip serbest çalışmaya geçmiştir. Bu da kamu sağlık hizmetinde mevcut personel açığını daha da artırmıştır.

SSYB ve İlaç:

Son olarak da Bakanlığın ilaç konusunda uygulamalarına bir bakalım. İlaç yokluğunu hekimlerin hep aynı ilacı yazmalarına, ilaç pahalılığını hekimlerin pahalı ilaç yazmalarına bağlayan Sağlık Bakanı bu yetmiyormuş gibi bütün bu durumların sebebini hekimler olarak göstermiştir.

AP iktidarından evvel Rimactan 300 TL iken fiatı 1000 TL nin üstüne çıkarılmıştır. Bir kutu Rimactan 8 günde bitirilmektedir. Tbc. li bir hastanın ayda sadece rimactan için ödeyeceği para 4000 TL nin üzerindedir.

Alfacilin 500 mg. in bir kutusu 217 TL, Lincosin 1 ampulun fiatı 44.5 TL Carena ampul 95 TL dir. İlaç fiatlarının örneklerini çoğaltabiliriz. Halen piyasada Lasix, luminal, diazem, kloramfenikol, kemişetin, streptomagma, gibi hayati ilaçlar bulunmamaktadır.

Çeşitli örneklerle sağlık alanımızdan kesitler verdik. Yazımız hazırlandığında Sağlık Bakanlığı 9 ayını doldurmuştur. Geçen bu 9 ayda sağlık hizmetlerinde olumlu hiçbir gelişme izlenmemiştir. 9 ay kaybedilmiş bir süredir. Çeşitli uygulamalarla sağlık hayatımız olumsuz yönde etkilenmiştir.

Türkiye sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi Türk Tabipleri Birliğinin bugüne dek yaptığı önerilerin içinde yer almaktadır. Bu önerileri dikkate almayan her uygulama başarısızlığa mahkumdür.

Sosyalizasyonun tüm yurttta uygulanması, tam süre çalışmanın gerçekleştirilmesi, kamu sağlık hizmetlerinde yapılan sürgünlere son verilmesi ve bugüne kadar yapılanların geri alınması, sağlık persone-line çalışma ve ekonomik güvence sağlanması başarıya giden ilk adımlar olacaktır...

Toplum ve Hekim

TOPLUM ve HEKİM CİLTLERİ ÇIKMIŞTIR

HERBİRİ / 6 SAYILIK CİLTLERİ ÖDEMELİ TEMİN EDEBİLİRSİNİZ .

- CİLT 1 Sayı 1-6
- CİLT 2 Sayı 7-12
- CİLT 3 Sayı 13-18
- CİLT 4 Sayı 19-24
- CİLT 5 Sayı 25-30

BİR CİLDİN FIATI 350 TL'dir

CİLT KAPAKLARINI İSE 100 TL KARŞILIĞINDA ÖDEMELİ OLARAK İSTİYEBİLİRSİNİZ?